

На основу члана 8. став 1. Закона о Народној скупштини („Службени гласник РС”, број 9/10),

Народна скупштина Републике Србије, на Осмој седници Другог редовног заседања у 2020. години, одржаној 24. децембра 2020. године, донела је

ОДЛУКУ

о усвајању Кодекса понашања народних посланика

"Службени гласник РС", број 156 од 25. децембра 2020.

1. Усваја се Кодекс понашања народних посланика, који је саставни део ове одлуке.
2. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

РС број 69

У Београду, 24. децембра 2020. године

Народна скупштина Републике Србије

Председник,

Ивица Дачић, с.р.

Уверена да народни посланици свој рад и деловање треба да подреде законитости и јавном интересу, а у складу са етичким вредностима садржаним у Кодексу понашања народних посланика,

Сматрајући да се непоштовањем тих вредности подрива углед Народне скупштине,

Придружујући се процесу интеграције Републике Србије у Европску унију и примени европских стандарда,

Полазећи од тога да је основни циљ усвајања и промовисања Кодекса понашања народних посланика јачање поверења грађана у Народну скупштину,

Верујући да ће правила из Кодекса понашања народних посланика допринети да народни посланици обављају посланичку функцију савесно и одговорно, уз отвореност и спремност да јавности одговарају за своје понашање,

Народна скупштина доноси

КОДЕКС

ПОНАШАЊА НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА

І. УВОДНА ОДРЕДБА

Члан 1.

Кодексом понашања народних посланика успостављају се етички стандарди понашања које ће народни посланици да поштују и примењују у обављању посланичке функције.

Кодексом понашања народних посланика (у даљем тексту: Кодекс) утврђују се основна начела, опште етичке вредности и правила понашања народних посланика, јавност рада, поверљиво саветовање о примени Кодекса, спровођење обука за народне посланике, као и мере за случај повреде Кодекса.

Изрази који се у овом Кодексу користе за физичка лица у мушком роду подразумевају исте изразе у женском роду.

ІІ. ОСНОВНА НАЧЕЛА

Члан 2.

Народни посланик обавља посланичку функцију у складу са Уставом Републике Србије, Законом о Народној скупштини, Пословником Народне скупштине, Кодексом и другим прописима и општим актима.

Народни посланик учествује у раду Народне скупштине и њених радних тела, радних група за израду предлога аката и у другим облицима рада у Народној скупштини.

Народни посланик остварује стални и непосредни контакт са грађанима у посланичким канцеларијама, на трибинама и другим јавним скуповима, као и одговарањем на питања грађана која су упућена поштом и електронским путем. Народни посланик одржава састанке са представницима невладиних организација, удружења грађана и других интересних група и настоји да иницијативе, сугестије и предлоге које добије од грађана афирмише пред надлежним радним телима Народне скупштине.

Члан 3.

Народни посланик у обављању посланичке функције поступа у јавном интересу тако да лични, приватни, интерес групе или политичке странке не буде изнад јавног интереса.

Члан 4.

Народни посланик, као слободно изабрани представник грађана, делује у јавном интересу грађана којима је одговоран за свој рад.

Народни посланик у обављању посланичке функције обавезан је да поступа једнако према свим грађанима, без дискриминације или повлашћивања по основу сродства, старости, националности, етничке припадности, језика, расе, политичких и верских уверења, инвалидности, образовања, социјалног положаја, пола, сексуалне оријентације, брачног или породичног статуса или по другом основу.

Члан 5.

Народни посланик не сме да користи информације до којих је дошао у обављању посланичке функције, а које би могле да буду употребљене ради стицања финансијске или неке друге користи за себе или другог нити да тиме другог доведе у неравноправан положај.

Народни посланик у обављању посланичке функције поштује права и овлашћења других функционера и запослених у државним органима.

III. ОПШТЕ ЕТИЧКЕ ВРЕДНОСТИ

Члан 6.

Народни посланик се понаша на начин којим ће јачати интегритет Народне скупштине и поверење јавности у Народну скупштину и којим неће угрозити углед Народне скупштине и народних посланика.

Народни посланик поштује следеће опште етичке вредности:

- Истину, као темељну вредност, на основу које се стиче поверење и углед код других. Истина налаже да се информације од јавног значаја не скривају и да се не манипулише нетачним подацима;
- Правичност, која налаже да се послови обављају тако да се равноправност и правда не доводе у питање;
- Поштење, које захтева да се не сме прикривати приватни интерес који је у сукобу са функцијом и да се морају предузимати кораци на спречавању сукоба интереса на начин којим се штити јавни интерес, као и да се неће доносити одлуке којима би се за себе или повезано лице остваривала финансијска или друга корист;
- Непристрасност, која подразумева одлучивање на основу јасно дефинисаних критеријума и чињеница, лишено личне перцепције и афинитета, као и недозвољеног утицаја;
- Одговорност у обављању посланичке функције и, између осталог, за одлуке које се предлажу и доносе и спремност на подвргавање свакој контроли која је примерена функцији коју обавља;
- Интегритет, који подразумева усаглашеност поступака и дела са системом вредности промовисаном у Кодексу;
- Отвореност, која значи спремност да се јавно образложе разлози за одлуке које се предлажу и да се ограничава јавност само када је то законом прописано;
- Доступност, која значи спремност да остварује стални контакт са грађанима ради пружања информација о свом раду и раду Народне скупштине.

Члан 7.

Народни посланик личним примером представља узор етичког понашања носиоца јавне функције.

IV. ПРАВИЛА ПОНАШАЊА

Члан 8.

Народни посланик је дужан да:

- савесно обавља посланичку функцију;
- пристојно и са дужном пажњом и поштовањем се односи према грађанима;
- уважава друге народне посланике;
- говором не подстиче мржњу и насиље;
- у свом раду и иступањем у јавности не поступа са предрасудама и стереотипима и не подстиче их;

– не користи изразе, речи и гестикулације које вређају или омаловажавају људско достојанство и нарушавају достојанство Народне скупштине;

– не користи мобилни телефон и друге уређаје на начин који омета ток седнице Народне скупштине и њених радних тела;

– не уноси у салу, у којој се одржава седница, симболе и обележја политичке странке и стране државе, осим дискретних обележја политичке странке.

Члан 9.

Народном посланику није дозвољено да:

– јавну имовину и службене просторије користи у приватне сврхе, односно за приватне послове;

– користи службена средства или имовину Народне скупштине за потребе изборне кампање;

– злоупотребљава посланичку функцију ради личне користи или користи политичке странке;

– намерно или из крајње непажње наноси материјалну штету Народној скупштини или подстиче друге да то чине;

– даје нетачне информације које би штетиле угледу Народне скупштине.

Члан 10.

Народни посланик не сме да обавља посланичку функцију нити да употреби предности функције у циљу остваривања користи или погодности за себе или повезано лице.

На одређивање круга повезаних лица, у смислу одредби Кодекса, примењују се прописи којима се уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција.

Члан 11.

Народни посланик се опредељује, иступа и гласа по сопственом уверењу и неће деловати или гласати у интересу физичког или правног лица тако да угрози своју слободу гласања.

Народни посланик неће тражити, прихватити или примити било какву непосредну или посредну финансијску корист или другу награду у замену за утицај или гласање о предлозима аката и другим питањима која су на дневном реду седнице Народне скупштине или њеног радног тела.

Члан 12.

Народни посланик је дужан да одмах по сазнању а најкасније пет дана од сазнања пријави писаним путем Агенцији за спречавање корупције и Народној скупштини постојање приватног интереса који има у вези са законом или другим актима о којима ће се расправљати и одлучивати у Народној скупштини.

Народни посланик је дужан да пре почетка расправе председника Народне скупштине и народне посланике усмено обавести о постојању приватног интереса који има у погледу предмета закона или акта о коме се расправља или одлучује.

Пријава приватног интереса народног посланика у вези са законом или другим актом о којем се расправља или одлучује у Народној скупштини објављује се на интернет страници Народне скупштине.

Приватни интерес народног посланика јесте било каква корист или погодност за народног посланика или за друго са њиме повезано лице у вези са предметом закона или другог акта о којем се расправља или одлучује у Народној скупштини.

Сматраће се да приватни интерес народног посланика не постоји уколико се корист или погодност о ствари о којој се расправља или одлучује односи на све или на већину грађана Републике Србије.

Члан 13.

Народни посланик поштује прописе који се односе на ограничење истовременог обављања две или више функција.

Члан 14.

Народни посланик се у обављању посланичке функције уздржава од било каквог понашања које би, по важећем међународном или домаћем кривичном праву, могло да се окарактерише као активно или пасивно подмићивање.

Народни посланик избегава сваку ситуацију која би могла да наговести подмићивање или корупцију.

Народни посланик се активно ангажује у откривању и борби против свих облика корупције.

Члан 15.

Народни посланик поштује буџетску и финансијску дисциплину којом се гарантује правилно управљање јавним средствима.

Народни посланик је дужан да савесно, ефикасно и економично управља и користи материјална и финансијска средства која су му поверена у обављању посланичке функције, као и да спречава њихово незаконито располагање.

Народни посланик не сме да користи јавна средства у приватне сврхе нити да другима омогући да то чине.

Народни посланик је дужан да надокнади материјалну штету коју је намерно или из крајње непажње проузроковао Народној скупштини.

Члан 16.

Народни посланик неће да тражи нити прими, односно дозволи другом лицу да у његово име или у његову корист прими поклон у вези са обављањем посланичке функције, осим пригодних и протоколарних поклона законом одређене вредности, датих у складу са уобичајеном протоколарном учтивашћу.

Народни посланик је дужан да о сваком поклону, примљеним у вези са обављањем посланичке функције, обавести председника Народне скупштине, као и да поклон, који прелази законом одређену вредност, преда председнику Народне скупштине.

Члан 17.

Народни посланик не сме да подстиче нити помаже друге функционере или запослене у кршењу одредби закона, Кодекса и других прописа.

Члан 18.

У обављању посланичке функције народни посланик је дужан да се с поштовањем односи према запосленима, без било каквих предрасуда.

У обављању посланичке функције народни посланик не сме да угрожава начело политичке неутралности запослених.

Народни посланик уважава знања и искуства запослених и подстиче њихово усавршавање у циљу унапређења рада Народне скупштине.

Народни посланик не сме да захтева од запосленог да предузме или пропусти да предузме одређену радњу како би стекао непосредну или посредну корист.

V. ЈАВНОСТ РАДА

Члан 19.

Народни посланик настојаће да обезбеди јавност свог рада.

Народни посланик одговараће на захтеве представника средстава јавног информисања за давање информација у вези са обављањем посланичке функције.

Члан 20.

Народни посланик је дужан да на јавно изречен захтев образложи разлоге за своје поступање и за одлуку за коју се залаже и наведе све чињенице и околности на којима су поступак и одлука засновани.

Ако су чињенице и околности на којима су поступак и одлука засновани поверљиве природе, народни посланик објасниће разлоге на начин којим неће да угрози поверљивост података.

Народни посланик не сме да износи податке, чињенице и оцене из личног или породичног живота другог лица које могу да нашkode части или угледу тог лица.

Члан 21.

Народни посланик подстиче сваку меру којом се повећава отвореност према јавности.

Народни посланик подстиче и охрабрује сваку меру која има за циљ унапређење медијског праћења његових активности у обављању посланичке функције и функционисања Народне скупштине.

VI. ПОВЕРЉИВО САВЕТОВАЊЕ И ОБУКА О ПРИМЕНИ КОДЕКСА

Члан 22.

За старање о примени Кодекса образује се Комисија за етику (у даљем тексту: Комисија).

Члан 23.

Комисија:

- 1) доноси Водич за примену Кодекса (у даљем тексту: Водич);
- 2) врши поверљиво саветовање народних посланика у вези са применом Кодекса;
- 3) организује и спроводи обуке народних посланика о примени Кодекса.

Чланови Комисије не могу бити народни посланици нити изабрана, постављена и именована лица.

Број и избор чланова Комисије и начин њеног рада уређују се актом Народне скупштине.

Члан 24.

Водич из члана 23. став 1. Кодекса поред осталог садржи практичне примере различитих видова приватних интереса народних посланика у односу на питања која су предмет разматрања у поступцима у Народној скупштини и начине за правилно решавање и управљање сукобом интереса народних посланика.

Члан 25.

Комисија одређује члана или чланове који ће бити задужени за пружање поверљивих савета народним посланицима у вези са применом Кодекса (у даљем тексту: поверљиви саветник).

Народни посланик се може обратити поверљивом саветнику у случају недоумица о примени правила везаним за постојање приватних интереса који могу бити у вези са законом или другим актом о којем се расправља или одлучује и других питања која су од значаја за примену Кодекса.

Поверљивост у давању савета подразумева:

1. да поверљиви саветник неће обелоданити информације које му је саопштио народни посланик;
2. да поверљиви саветник неће обелоданити податке о идентитету народног посланика који му се обратио за савет.

Поверљиви саветник дужан је да народном посланику предочи правила о поверљивости пре почетка разговора.

Члан 26.

Комисија у сарадњи са Агенцијом за спречавање корупције доноси и спроводи програм обуке народних посланика о примени Кодекса и обавеза које произлазе из прописа којима се уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција.

VII. НАДЗОР НАД ПРИМЕНОМ И ПОШТОВАЊЕМ КОДЕКСА

Члан 27.

Надзор над применом Кодекса врши Одбор за административно-буџетска и мандатно-имунитетска питања (у даљем тексту: Одбор), осим одредби које се односе на обавезу пријављивања приватних интереса народних посланика, поштовање прописа о ограничењу истовременог обављања две или више функција, забрану примања поклона и забрану употребе функције у циљу остваривања користи или погодности за себе или повезано лице.

Председник Одбора сазива седницу Одбора и предлаже дневни ред са актима који се односе на повреду Кодекса.

VIII. ПРИЈАВА О ПОВРЕДИ КОДЕКСА И ПОСТУПАК ПО ПРИЈАВИ

Члан 28.

Поступак због повреде Кодекса се покреће пријавом која мора да садржи име и презиме подносиоца пријаве, контакт адресу и својеручни потпис.

Пријаву о повреди одредби Кодекса може поднети свако физичко или правно лице.

Уколико се пријава односи на повреду обавеза пријављивања приватних интереса народних посланика, поштовање прописа о ограничењу истовременог обављања две или више функција, забрану примања поклона и забрану употребе функције у циљу остваривања користи или погодности за себе или повезано лице, Одбор ће пријаву проследити Агенцији за спречавање корупције.

Пријава се подноси Одбору у писаној форми са образложењем којим се указује на евентуалну повреду Кодекса.

Подносилац пријаве дужан је да уз образложен предлог достави писане и друге доказе на основу којих ће Одбор ценити основаност навода из образложења.

Анонимна пријава неће се разматрати.

Уколико Одбор закључи да пријава није потпуна или довољно јасна може тражити од подносиоца пријаве додатне информације пре поступања.

Неуредне и непотпуне пријаве Одбор ће одбацити.

Уколико Одбор из навода у пријави утврди да нема доказа о повреди одредби Кодекса, пријава се одбија као неоснована.

Одбор о томе обавештава подносиоца пријаве писаним путем.

Члан 29.

У поступку се мора одржати расправа на којој народни посланик, против кога је поднета пријава, има право да изнесе своје виђење чињеница и околности наведених у пријави.

Одбор може позвати на расправу и евентуалне сведоке, ако је то у интересу утврђивања чињеничног стања.

Уколико Одбор утврди да нема основа за даље поступање, обуставиће поступак утврђивања одговорности народног посланика против кога је поднета пријава.

У случају да Одбор утврди да су наводи подносиоца пријаве неосновани, а сачињени су у циљу политичке дискредитације народног посланика, против подносиоца пријаве ће се покренути поступак због повреде Кодекса.

Члан 30.

Одбор доноси одлуку о повреди Кодекса, уколико се утврди постојање повреде одредби Кодекса и изриче прописану меру.

Одбор је обавезан да одлучи у року од 30 дана од дана подношења пријаве.

Одлука Одбора је коначна.

IX. МЕРЕ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ КОДЕКСА

Члан 31.

За непоштовање Кодекса могу се изрећи следеће мере: опомена и јавна опомена.

Јавна опомена се објављује на интернет страници Народне скупштине, у трајању од 30 дана.

Члан 32.

Одлука о изреченој мери доставља се народном посланику коме је Одбор изрекао меру.

О изреченој мери обавештава се подносилац пријаве.

Члан 33.

Народном посланику, коме је изречена мера због повреде реда на седници Народне скупштине у складу са Пословником Народне скупштине, не може се изрећи мера повреде Кодекса по истом основу.

X. ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Члан 34.

Одбор води евиденције о пријавама приватних интереса народних посланика и поступцима и мерама изреченим због повреде Кодекса.

Евиденције о пријавама приватних интереса јавних функционера, поступцима и мерама изреченим због повреде Кодекса објављују се на интернет страници Народне скупштине.

Члан 35.

Одбор и Комисија сачињавају заједнички годишњи извештај о примени Кодекса.

Извештај из става 1. овог члана подноси се Народној скупштини најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

Извештај из става 1. овог члана садржи податке о броју и предмету пријава приватног интереса, броју поступака, броју и врсти мера изречених због повреде Кодекса, броју и врсти примљених поклона народних посланика, броју поверљивих саветовања, броју обука и броју учесника обука о примени Кодекса.

Извештај из става 1. овог члана објављује се на интернет страници Народне скупштине.

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Кодекс се објављује на интернет страници Народне скупштине.